

Jak pracować z uczniem szczególnie utalentowanym plastycznie?

Pytanie, w jaki sposób postępować z dzieckiem wyjątkowo uzdolnionym plastycznie, nurtuje wielu nauczycieli. W swoich klasach czy na dodatkowych zajęciach pozaszkolnych często bowiem mają do czynienia z młodymi ludźmi, u których dostrzegają specyficzne uzdolnienia twórcze i odtwórcze. Osoby te wyróżniają się spośród grona swoich rówieśników m.in. bogatą wyobraźnią, umiejętnością realistycznego przedstawiania rzeczywistości i kreatywnym myśleniem. Wyjątkowość ich prac polega np. na niezwyklej, fotograficznej dokładności w przedstawianiu detali danych przedmiotów, postaci czy zjawisk. Wówczas rysunki przypominają dzieła doświadczonych artystów. Podobny przypadek można spotkać w historii XX-wiecznego malarstwa. Pablo Picasso w wieku czternastu lat namalował obraz zatytułowany „Pierwsza komunia”. Dzieło to zadziwia niezwyklej kunsztem artystycznym i sprawia wrażenie wykonanego przez dojrzałego twórcę.

■ Etapy rozwoju plastycznego dzieci

Według psychologów rozwój artystyczny młodego człowieka przebiega etapami. Pierwszy z nich to okres tzw. bazgrania, podczas którego dziecko stawia pierwsze kroki w rysowaniu czy malowaniu, bawi się kolorami i kształtami, odtwarza rzeczywistość wyłącznie z pamięci, a poszczególne elementy rysunku nie tworzą jednolitej całości. Faza ta rozpoczyna się między pierwszym i drugim rokiem życia, w zależności od warunków, w których rozwija się dziecko. Kolejny jest etap ideoplastyki, przypadający na lata od szóstego do dwunastego roku życia. Polega on na tym, że nie rysuje się tego, co widać, ale to, co się wie

o świecie. W pracach dzieci pojawiają się wtedy rysunkowe schematy przedmiotów przedstawianych najczęściej za pomocą figur geometrycznych. U osoby o wyjątkowych zdolnościach plastycznych ta faza rozwojowa nierzadko zostaje pominięta, a dziecko wkracza od razu w etap fizjoplastyki. Rysuje wówczas w sposób realistyczny, oddając w swoich pracach najdrobniejsze szczegóły otaczającego świata. W okresie tym niezwykle ważną rolę odgrywa nauczyciel, którego zadaniem jest dostarczenie dziecku odpowiedniej wiedzy z zakresu różnorodnych metod i technik rysowania.

■ Wskazówki dotyczące pracy z uczniem uzdolnionym

Poszukiwania literatury fachowej, z której można by się dowiedzieć, jak postępować z uczniem uzdolnionym plastycznie, często nie przynoszą spodziewanych efektów. Trudno znaleźć konkretne wskazówki, w jaki sposób pomóc wybitnie utalentowanemu dziecku, aby nie zniechęcić je do nauki, a przede wszystkim nie zaprzepaścić

jego niezwyklej zdolności. Porady dla nauczycieli pracujących z dziećmi uzdolnionymi plastycznie przedstawiono poniżej. Warto jednak polegać także na własnej intuicji, która często podpowiada nauczycielowi, jakie działania podejmować w stosunku do uczniów, aby rozwijać ich wrodzone zdolności artystyczne.

1. Dobrze jest zapoznawać ucznia z różnorodnymi technikami graficznymi.
2. Należy zachęcać dziecko do korzystania z różnych technik i narzędzi pracy.
3. Decyzji ucznia najlepiej pozostawić wybór najbardziej odpowiadających mu technik i narzędzi rysowania.
4. Warto prezentować podczas zajęć albumy z pracami uznanych artystów tworzących w różnych stylach.
5. Wszystkie prace uczniów należy omawiać na forum klasy.
6. Lepiej nie narzucać tematu pracy.
7. Jeżeli określa się tematykę pracy, zawsze warto pozostawić kilka tematów do wyboru.
8. Powinno się dyskutować z uczniem – pytać go, w jaki sposób chce przedstawić dany temat i dlaczego.
9. W żadnym wypadku nie wolno krytykować prac wykonanych przez uczniów.
10. Błędy, które zostały popełnione w pracy, należy wskazywać w sposób delikatny, tak aby nie urazić uczuć młodego człowieka.
11. Powinno się zwracać szczególną uwagę na doskonalenie warsztatu artystycznego młodego człowieka.
12. Dobrze jest pozostawić uczniowi dużo swobody przy pracy twórczej.
13. Należy dyskretnie obserwować postępy dziecka.
14. Warto zachęcać ucznia nie tylko do rysowania z wyobraźni, lecz także z natury.
15. Powinno się pomagać młodzieży w wyrobieniu gustu artystycznego.
16. Trzeba wspierać ucznia w poszukiwaniach własnego stylu i akceptować dokonane przez niego wybory.